

MateInfo.ro

*MATEmatică și INFOrmații
din învățământul ROMânesc*

www.mateinfo.ro

Revista Electronică MateInfo.ro
(revistă lunară)

APRILIE 2013

ISSN 2065 – 6432

ARTICOLE :

1. THE INEQUALITY IONESCU - WEITZENBÖCK	Pag. 2
2. TREI INEGALITĂȚI- MAI MULTE METODE	Pag. 5
3.CÂTEVA APLICAȚII ALE NUMERELOR COMPLEXE ÎN GEOMETRIE	Pag. 12
3. GENERALIZAREA UNEI PROBLEME DATE LA OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE MATEMATICĂ , ETAPA JUDEȚEANĂ 2013 CLASA A 6-A	Pag. 15

Coordonator: Andrei Octavian Dobre
E-mail pentru articole:
revistaelectronica@mateinfo.ro

1. The inequality Ionescu - Weitzenböck

by D. M. BĂTINEȚU-GIURGIU¹ and NECULAI STANCIU²

In memory of Ion Ionescu

“Give to Caesar what belongs to Caesar and to God what belongs to God.”
Matthew 22:21

ION IONESCU (BIZET)
(1870 – 1946)

The aim of this note is to proof that the *Weitzenböck's* inequality must be named the *Ionescu-Weitzenböck's* inequality.

In Romanian Mathematical Gazette, Vol. III (15 September 1897 – 15 August 1898), No. 2 , 15 October 1897, on page 52, *Ion Ionescu*, the founder of Romanian Mathematical Gazette, published the problem:

*273. Prove that there is no triangle for which the inequality:

$$4S\sqrt{3} > a^2 + b^2 + c^2$$

be satisfied.

(I. IONESCU.)

The solution of the problem 273, appeared in Romanian Mathematical Gazette, Vol. III (15 September 1897 – 15 August 1898), No. 12 , 15 August 1898, on pages 281, 282 and 283, as follows:

*Problema 273. - *Prove that there is no triangle for which the inequality:*

$$4S\sqrt{3} > a^2 + b^2 + c^2$$

be satisfied.

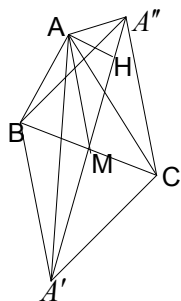
(I. IONESCU.)

---

¹ Department of Mathematics, “Matei Basarab” National College, Bucharest, Romania

² Department of Mathematics, “George Emil Palade” School, Buzău, Romania

Solution by D-I N. G. Muzicescu (Student, Iași).

Let ABC be a triangle, and we construct around the side BC the equilateral triangles BCA' and BCA'' ; so $M = A'A'' \cap BC$ will be the middle which of these two lines.

Let $AA' = d$ and $AA'' = d'$.

In triangle $AA'A''$, applying well known theorems we deduce that:

$$(1) \quad d^2 + d'^2 = 2 \cdot AM^2 + 2 \cdot A''M^2$$

$$(2) \quad d^2 - d'^2 = 4 \cdot A''M^2 \cdot MH;$$

and from triangle ABC , yields:

$$(3) \quad b^2 + c^2 = 2 \cdot AM^2 + \frac{a^2}{2}.$$

On the other hand because $A''M$ is the height of the equilateral triangle with the length of the side a we have:

$$(4) \quad A''M = \frac{1}{2}a\sqrt{3}.$$

By the relations (1), (2), (3) and (4) we deduce:

$$(5) \quad d^2 + d'^2 = a^2 + b^2 + c^2,$$

$$(6) \quad d^2 - d'^2 = 2a \cdot MH\sqrt{3},$$

but: $2a \cdot MH$ represents 4 times the area of the triangle ABC , because MH is evidently equal with the height of this triangle; making the substitution by (6) and (5), we have:

$$2d'^2 = a^2 + b^2 + c^2 - 4S\sqrt{3} \text{ which yields:}$$

$$a^2 + b^2 + c^2 \geq 4S\sqrt{3},$$

So the given inequality is impossible.

Solution by: **I. Moscuna** (Bucharest) and **I. Penescu** (Bucharest).

We have:

$$S = \frac{1}{2}bc \sin A, \quad a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cos A, \quad \sqrt{3} = \cot 30^\circ = \frac{\cos 30^\circ}{\sin 30^\circ}.$$

Replacing, simplifying with 2, and letting in the member II only $b^2 + c^2$ we have:

$$bc \left(\sin A \cdot \frac{\cos 30^\circ}{\sin 30^\circ} + \cos A \right) > b^2 + c^2, \text{ which yields:}$$

$$(1) \quad 2bc \sin(A + 30^\circ) > b^2 + c^2 .$$

On the other hand we have:

$$(b - c)^2 \geq 0 , \text{ so:}$$

$$(2) \quad 2bc \leq b^2 + c^2$$

The inequality (1) is satisfied for $A < 150^\circ$, because otherwise the member I would be negative and could not be greater like the member II which is positive. Assuming this condition satisfied we can divide (1) by (2). Therefore:

$$(3) \quad \sin(A + 30^\circ) > 1.$$

This inequality is impossible, the sine can not be greater than unity. So the inequality (1) and therefore the given inequality absurd for any triangle. If (3) and (2) becomes equalities, then (1) becomes equality. So must have $A + 30^\circ = 90^\circ$, i.e. $A = 60^\circ$ and $b = c$, i.e. the triangle must be equilateral. Hence the given inequality becomes equality for any equilateral triangle.

Solution by Miss Maria Rugescu (Student, Iași) and by Mrs. : Th. M. Vladimirescu (Rîmnicul Vilcei); G. G. Urechiu and I. Sichițiu (Sc. Sp. De Art. și Geniu) and Corneliu P. Ionescu (Student Cl. VI Lic. Galați).

The given inequality becomes successively:

$$4\sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)} \cdot \sqrt{3} > a^2 + b^2 + c^2 ,$$

$$16 \cdot p(p-a)(p-b)(p-c) \cdot 3 > (a^2 + b^2 + c^2)^2 ,$$

$$3 \cdot 2p(2p-2a)(2p-2b)(2p-2c) > (a^2 + b^2 + c^2)^2 ,$$

$$3 \cdot (a+b+c)(b+c-a)(a+c-b)(a+b-c) > (a^2 + b^2 + c^2)^2 ,$$

$$3 \cdot [(b+c)^2 - a^2][a^2 - (b-c)^2] > (a^2 + b^2 + c^2)^2 ,$$

$$3 \cdot [2bc + c^2 + b^2 - a^2][2bc + a^2 - b^2 - c^2] > (a^2 + b^2 + c^2)^2 ,$$

$$3 \cdot [4b^2c^2 - (a^2 - b^2 - c^2)^2] > (a^2 + b^2 + c^2)^2 ,$$

$$3 \cdot [2a^2b^2 + 2a^2c^2 + 2b^2c^2 - a^4 - b^4 - c^4] > a^4 + b^4 + c^4 + 2a^2b^2 + 2a^2c^2 + 2b^2c^2 ,$$

$$4a^2b^2 + 4a^2c^2 + 4b^2c^2 - 4a^4 - 4b^4 - 4c^4 > 0 ,$$

$$2[2a^4 + 2b^4 + 2c^4 - 2a^2b^2 - 2a^2c^2 - 2b^2c^2] < 0 ,$$

$$2[(a^2 - b^2)^2 + (a^2 - c^2)^2 + (b^2 - c^2)^2] < 0 .$$

But the last inequality is impossible, because all the terms from the member I are positive.

Hence, the given inequality is impossible in all triangles.

The last inequality becomes equality if and only if $a = b = c$, i.e. when the triangle is equilateral.

Also solved the above problem in different ways and by Mrs.: A. Iliovici, I. Nicolaescu, Emil G. Nițescu, V. V. Cambureanu and C. Vintilă.

In the year 1919, Roland Weitzenböck published in *Mathematische Zeitschrift*, Vol. 5, No. 1-2, pp. 137-146 the article *Über eine Ungleichung in der Dreiecksgeometrie*, where he proved that:

In any triangle ABC , with usual notations holds the inequality:

$$a^2 + b^2 + c^2 \geq 4\sqrt{3}S$$

We observe that the inequality of *Ion Ionescu* is the same with the inequality of *Weitzenböck*, and therefore from this moment the inequality of *Weitzenböck* must be named the inequality ***Ionescu-Weitzenböck***. The inequality ***Ionescu – Weitzenböck***, was given to solve at third *IMO, Veszprém, Ungaria, 8-15 iulie 1961*.

A number of 11 proofs of the ***Ionescu-Weitzenböck***'s inequality was presented by *Arthur Engel* in the book *Problem solving strategies*, Springer Verlag, 1998.

We discovered the above while we working on an article about *Weitzenböck*'s inequality. Also we also published 23 demonstrations (see *Romanian Mathematical Gazette – No. 1/2013*, pp. 1-10) and 10 generalizations (see the math journal – *Journal of Science and Arts – No. 1/2013*) other than those published of the ***Ionescu-Weitzenböck***'s inequality.

TREI INEGALITĂȚI - MAI MULTE METODE

Prof. Aurora Olivia Mironescu

Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna”, Galați

1. Dacă $a, b, c > 0$, atunci:
$$\frac{a}{b+c} + \frac{b}{c+a} + \frac{c}{a+b} \geq \frac{3}{2}$$

și să se arate că dacă $a_1, a_2, \dots, a_n$ sunt strict pozitive, atunci

$$\frac{a_1}{a_1 + a_2 + \dots + a_n} + \frac{a_2}{a_1 + a_2 + \dots + a_n} + \dots + \frac{a_n}{a_1 + a_2 + \dots + a_n} \geq \frac{n}{n-1}.$$

(Olimpiada de matematică, Polonia, 1959)

Soluție:

Metoda I: Ținând cont de inegalitatea mediilor, rezultă:

$$\begin{aligned} (\sum (a+b)) \cdot \left(\sum \frac{1}{a+b} \right) &\geq 9 \Leftrightarrow 2(\sum a) \cdot \left(\sum \frac{1}{a+b} \right) \geq 9 \Leftrightarrow (a+b+c) \cdot \left(\frac{1}{a+b} + \frac{1}{b+c} + \frac{1}{c+a} \right) \geq \frac{9}{2} \Leftrightarrow \\ \Leftrightarrow 1 + \frac{c}{a+b} + 1 + \frac{a}{b+c} + 1 + \frac{b}{c+a} &\geq \frac{9}{2} \Leftrightarrow \frac{a}{b+c} + \frac{b}{c+a} + \frac{c}{a+b} \geq \frac{3}{2}. \end{aligned}$$

Metoda II:

În inegalitatea Cauchy - Buniakovski:

$$(x_1^2 + x_2^2 + x_3^2)(y_1^2 + y_2^2 + y_3^2) \geq (x_1y_1 + x_2y_2 + x_3y_3)^2,$$

punând

$$x_1 = \sqrt{\frac{a}{b+c}}, \quad x_2 = \sqrt{\frac{b}{c+a}}, \quad x_3 = \sqrt{\frac{c}{a+b}},$$

$$y_1 = \sqrt{a(b+c)}, \quad y_2 = \sqrt{b(c+a)}, \quad y_3 = \sqrt{c(a+b)},$$

obținem:

$$\left(\frac{a}{b+c} + \frac{b}{c+a} + \frac{c}{a+b}\right)(ab+ac+bc+ba+ca+cb) \geq (a+b+c)^2,$$

de unde

$$\left(\frac{a}{b+c} + \frac{b}{c+a} + \frac{c}{a+b}\right) \geq \frac{a^2+b^2+c^2+2ab+2bc+2ca}{2ab+2bc+2ca} \geq \frac{3(ab+bc+ca)}{2(ab+bc+ca)} = \frac{3}{2}.$$

Metoda III:

Notând $b+c=x$, $c+a=y$, $a+b=z$, deducem că $a+b+c = \frac{x+y+z}{2}$,

de unde: $a = \frac{-x+y+z}{2}$, $b = \frac{x-y+z}{2}$, $c = \frac{x+y-z}{2}$ cu $x, y, z > 0$.

Înlocuind în relația din enunț, avem:

$$\frac{-x+y+z}{2x} + \frac{x-y+z}{2y} + \frac{x+y-z}{2z} \geq \frac{3}{2} \Leftrightarrow \left(\frac{x}{y} + \frac{y}{x}\right) + \left(\frac{y}{z} + \frac{z}{y}\right) + \left(\frac{x}{z} + \frac{z}{x}\right) \geq 6.$$

Ultima inegalitate este adevărată deoarece $\frac{x}{y} + \frac{y}{x} \geq 2$, $\frac{y}{z} + \frac{z}{y} \geq 2$, $\frac{x}{z} + \frac{z}{x} \geq 2$, simple

consecințe ale inegalității mediilor.

Metoda IV:

Se consideră tripletele (a, b, c) , $\left(\frac{1}{b+c}, \frac{1}{a+c}, \frac{1}{a+b}\right)$ de aceeași monotonie .

Atunci $\max S = \sum \frac{a}{b+c}$, adică exact membrul stâng al inegalității.

Pe de altă parte au loc inegalitățile:

$$\sum \frac{a}{b+c} \geq a \frac{1}{a+c} + b \frac{1}{a+b} + c \frac{1}{b+c}$$

$$\sum \frac{a}{b+c} \geq a \frac{1}{a+b} + c \frac{1}{a+c} + b \frac{1}{b+c},$$

care însumate dau inegalitatea cerută.

Metoda V:

Presupunem fără a reduce generalitatea că $a+b+c=1$.

Dacă $a+b+c=s$ împărțind prin s rezultă $\frac{a}{s} + \frac{b}{s} + \frac{c}{s} = 1$ și înlocuind în relația de

demonstrat aceasta devine

$$\frac{\frac{a}{s}}{\frac{b}{s} + \frac{c}{s}} + \frac{\frac{b}{s}}{\frac{c}{s} + \frac{a}{s}} + \frac{\frac{c}{s}}{\frac{a}{s} + \frac{b}{s}} \geq \frac{3}{2},$$

care pentru

$$\frac{a}{s} = a_1, \frac{b}{s} = b_1, \frac{c}{s} = c_1 \text{ cu } a_1 + b_1 + c_1 = 1$$

se transformă în

$$\frac{a_1}{b_1 + c_1} + \frac{b_1}{c_1 + a_1} + \frac{c_1}{a_1 + b_1} \geq \frac{3}{2}.$$

Inegalitatea de demonstrat este echivalentă cu

$$\frac{a}{1-a} + \frac{b}{1-b} + \frac{c}{1-c} \geq \frac{3}{2}.$$

Se demonstrează că are loc inegalitatea $\frac{x}{1-x} > \frac{9x-1}{4}$, $\forall x \in (0,1)$.

Considerăm funcția $f : (0,1) \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \frac{x}{1-x}$ cu derivata $f'(x) = \frac{1}{(1-x)^2}$ care

dezvoltată în serie Taylor devine:

$$f(x) = f(x_0) + \frac{1}{1!}(x-x_0)f'(x_0) + \frac{1}{2!}(x-x_0)^2 f''(x_0) + \dots \Rightarrow$$

$$f(x) \geq f(x_0) + (x-x_0)f'(x_0).$$

Pentru $x_0 = \frac{1}{3}$

$$f(x_0) + (x-x_0)f'(x_0) = f\left(\frac{1}{3}\right) + \left(x - \frac{1}{3}\right)f'\left(\frac{1}{3}\right) = \left(x - \frac{1}{3}\right)\frac{9}{4} + \frac{1}{2} = \frac{9x-1}{4} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow f(x) \geq \frac{9x-1}{4} \Rightarrow \frac{x}{1-x} \geq \frac{9x-1}{4}.$$

Deci

$$\left. \begin{array}{l} \frac{a}{1-a} \geq \frac{9a-1}{4} \\ \frac{b}{1-b} \geq \frac{9b-1}{4} \\ \frac{c}{1-c} \geq \frac{9c-1}{4} \end{array} \right\} \Rightarrow \frac{a}{1-a} + \frac{b}{1-b} + \frac{c}{1-c} \geq \frac{9a-1}{4} + \frac{9b-1}{4} + \frac{9c-1}{4} = \frac{9(a+b+c)-3}{4} = \frac{3}{2} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{a}{b+c} + \frac{b}{c+a} + \frac{c}{a+b} \geq \frac{3}{2}.$$

Pentru a demonstra inegalitatea generală se fac notațiile:

$$a_2 + a_3 + \dots + a_n = (n-1)A_1, \quad a_1 + a_3 + \dots + a_n = (n-1)A_2, \quad \dots, \quad a_1 + a_2 + \dots + a_{n-1} = (n-1)A_n$$

.

Deci

$$a_1 = (2-n)A_1 + A_2 + \dots + A_n, \dots, a_n = A_1 + A_2 + \dots + (2-n)A_n.$$

Inegalitatea de demonstrat devine:

$$\frac{(2-n)A_1 + A_2 + \dots + A_n}{(n-1)A_1} + \dots + \frac{A_1 + A_2 + \dots + (2-n)A_n}{(n-1)A_n} \geq \frac{n}{n-1}$$

sau

$$\left(\frac{A_3}{A_1} + \dots + \frac{A_n}{A_1}\right) + \dots + \left(\frac{A_1}{A_n} + \dots + \frac{A_{n-1}}{A_n}\right) \geq n(n-1),$$

care este evidentă, deoarece $\frac{a}{b} + \frac{b}{a} \geq 2$ și numărul fracțiilor din membrul stâng al inegalității este $2C_n^2$.

2. Fie numerele a_1, a_2, a_3, a_4, a_5 care verifică inegalitatea

$$(a_1 + a_2 + a_3 + a_4 - a_5)^2 \geq 3(a_1^2 + a_2^2 + a_3^2 + a_4^2 - a_5^2).$$

Să se demonstreze că oricare ar fi $x, y \in \mathbb{R}$, are loc inegalitatea:

$$(a_1 + a_2 + a_3 + a_4 - a_5 - x - y)^2 \geq a_1^2 + a_2^2 + a_3^2 + a_4^2 - a_5^2 - x^2 - y^2.$$

(O.N.M-1983)

Soluție:

Inegalitatea din enunț este echivalentă cu

$$(a_1 + a_2 + a_3 + a_4 - a_5 - x - y)^2 + x^2 + y^2 \geq a_1^2 + a_2^2 + a_3^2 + a_4^2 - a_5^2$$

sau înmulțind-o cu 3

$$3\left((a_1 + a_2 + a_3 + a_4 - a_5 - x - y)^2 + x^2 + y^2\right) \geq 3(a_1^2 + a_2^2 + a_3^2 + a_4^2 - a_5^2) \quad (1)$$

Pentru a stabili (1) se demonstrează că

$$3\left((a_1 + a_2 + a_3 + a_4 - a_5 - x - y)^2 + x^2 + y^2\right) \geq (a_1 + a_2 + a_3 + a_4 - a_5)^2 \quad (2)$$

Și apoi se folosește inegalitatea din enunț.

Se notează $a_1 + a_2 + a_3 + a_4 - a_5 = \alpha$, inegalitatea (2) este echivalentă cu

$$3\left((\alpha - x - y)^2 + x^2 + y^2\right) \geq \alpha^2 \text{ sau } \frac{(\alpha - x - y)^2 + x^2 + y^2}{3} \geq \left(\frac{(\alpha - x - y) + x + y}{3}\right)^2 \text{ care}$$

este tocmai inegalitatea lui Jensen aplicată funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(t) = t^2$ și numerelor

$\alpha - x - y, x, y$. Cu aceasta inegalitatea este demonstrată.

3. Fiind date numerele reale pozitive distincte $a_1, a_2, \dots, a_n$, $n \in \mathbb{N}^*$ și o rearanjare $b_1, b_2, \dots, b_n$ a lor să se demonstreze inegalitatea:

$$(a_1^2 + b_1)(a_2^2 + b_2) \dots (a_n^2 + b_n) \geq (a_1^2 + a_1)(a_2^2 + a_2) \dots (a_n^2 + a_n).$$

(O.N.M 2009)

Soluție:**Metoda I:**

Dacă vreunul dintre $a_i = 0$ concluzia este evidentă.

Fără a restrânge generalitatea putem presupune că $0 < a_1 < a_2 < \dots < a_n$.

Dintre toate rearanjările $x_1, x_2, \dots, x_n$ ale numerelor $a_1, a_2, \dots, a_n$ se alege una astfel

încât produsul $(a_1^2 + x_1)(a_2^2 + x_2) \dots (a_n^2 + x_n)$ să aibă valoarea minimă.

Fie $c_1, c_2, \dots, c_n$ o astfel de rearanjare și $i < j$ doi indici oarecare.

Produsul corespunzător rearanjării $c_1, c_2, \dots, c_i, \dots, c_j, \dots, c_n$ este mai mic decât cel

corespunzător rearanjării $c_1, c_2, \dots, c_j, \dots, c_i, \dots, c_n$.

Rezultă că $(a_i^2 + c_i)(a_j^2 + c_j) \geq (a_i^2 + c_j)(a_j^2 + c_i)$ adică

$(a_i^2 - a_j^2)(c_j - c_i) \leq 0$ de unde se deduce că $c_i < c_j$. Deci $c_k = a_k$ oricare ar fi

indicele k și se obține inegalitatea din enunț.

Metoda II:

Pornind de la inegalitatea $x^2 + y \geq \frac{y(x+1)}{y+1}$ adevărată pentru orice numere x, y

reale și pozitive, fiind echivalentă cu $(x-y)^2 \geq 0$ înmulțind inegalitățile

corespunzătoare perechilor (a_i, b_i) cu $1 \leq i \leq n$ se obține inegalitatea cerută.

Metoda III:

Fără a restrânge generalitatea putem presupune că $0 < a_1 < a_2 < \dots < a_n$.

Se consideră $b_1 = a_{\sigma(1)}, b_2 = a_{\sigma(2)}, \dots, b_n = a_{\sigma(n)}$ și fie produsele

$$P_{\sigma} = (a_1^2 + a_{\sigma(1)})(a_2^2 + a_{\sigma(2)}) \dots (a_n^2 + a_{\sigma(n)}).$$

Există o permutare σ astfel încât P_{σ} să fie minim?

Dacă $\sigma = e$

$$\text{Fie } i < j \quad \tau_0 = \begin{pmatrix} 1 & 2 & i & \dots & j & \dots & n \\ \sigma(1) & \sigma(2) & \sigma(j) & \dots & \sigma(i) & \dots & \sigma(n) \end{pmatrix}.$$

Presupunem că σ este permutarea care face ca P_{σ} să fie minim

$$\Leftrightarrow P_{\sigma} \leq P_{\tau}, (\forall) \tau \in S_n$$

Pentru

$$\tau = \tau_0 \Rightarrow P_{\sigma} \leq P_{\tau_0} \Rightarrow (a_i^2 + a_{\sigma(i)})(a_j^2 + a_{\sigma(j)}) \leq (a_i^2 + a_{\sigma(j)})(a_j^2 + a_{\sigma(i)}) \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow a_i^2 a_j^2 + a_i^2 a_{\sigma(j)} + a_j^2 a_{\sigma(i)} + a_{\sigma(i)} a_{\sigma(j)} \leq a_i^2 a_j^2 + a_i^2 a_{\sigma(i)} + a_j^2 a_{\sigma(j)} + a_{\sigma(i)} a_{\sigma(j)} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow a_i^2 (a_{\sigma(j)} - a_{\sigma(i)}) - a_j^2 (a_{\sigma(j)} - a_{\sigma(i)}) \leq 0 \Leftrightarrow (a_{\sigma(j)} - a_{\sigma(i)})(a_i^2 - a_j^2) \leq 0.$$

Dar

$$i < j \Rightarrow a_i < a_j \Rightarrow a_i^2 - a_j^2 < 0 \Rightarrow a_{\sigma(j)} - a_{\sigma(i)} \geq 0 \Rightarrow \sigma(j) > \sigma(i), (\forall) j > i$$

,

$$\sigma \text{ nu are nici o inversiune } \Rightarrow \sigma = e$$

BIBLIOGRAFIE

- [1] L. Panaitopol, V. Băndilă, M. Lascu, Inegalități, Ed. Gil Zalău, 1996;
- [2] N. Teodorescu ș.a., Probleme din gazeta matematică (ediție selectivă și metodologică), Ed. Tehnică București, 1985;
- [3] C. Udriște, O. Dogaru, A. Cojocaru, Comentarii matematice, Ed. Politehnică București, 1995;

- [4] Probleme date la olimpiada de matematică pentru licee, Ed. Științifică București, 1992;
- [5] Carmen Angelescu și colectiv- „Ghid de pregătire-Matematică-M1”Editura Sigma, 2009.

3.Câteva aplicații ale numerelor complexe în geometrie

Profesor Serban George-Florin
Liceul Tehnologic “Grigore Moisil “ Braila

Reamintim ca pentru orice numar complex $z=x+iy$ i se asociaza punctul M de coordonate (x,y).Punctul M se numeste imaginea geometrica a numarului complex $z=x+iy$ iar z se numeste afixul lui M. In continuare vom lucra cu afixe.
Voi prezenta in continuare cateva formule cu afixe iar apoi exemple la aceste formule.

- 1)Daca $M_1(z_1)$ si $M_2(z_2)$ atunci $M((z_1+z_2)/2)$ este mijlocul segmentului $[M_1M_2]$.
- 2)Daca $M_1(z_1)$ si $M_2(z_2)$ atunci $M(z)$ unde $z=(z_1+kz_2)/(1+k)$ unde $MM_1=kMM_2$, punctul M imparte segmentul $[M_1M_2]$ in raportul k.
- 3) Daca $M_1(z_1)$ si $M_2(z_2)$ atunci $m(\angle M_2OM_1)=\arg(z_2)-\arg(z_1)=\arg(z_2/z_1)$.
- 4) Daca $M_1(z_1)$, $M_2(z_2)$ si $M_3(z_3)$ sunt coliniare daca $(z_3-z_1)/(z_2-z_1) \in \mathbb{R}$.
- 5) Daca $M_i(z_i)$, $i \in \{1,2,3,4\}$, $M_1M_2 \perp M_3M_4$ daca $(z_1-z_2)/(z_3-z_4) \in i\mathbb{R}$.
- 6) Daca $M_1(z_1)$ si $M_2(z_2)$ atunci $M_1M_2=|z_1-z_2|$.
- 7)Fie $\Delta M_1 M_2 M_3 \approx \Delta M_1^l M_2^l M_3^l$ unde $M_i(z_i)$ si $M_i^l(z_i^l)$, $i \in \{1,2,3\}$ atunci $(z_2-z_1)/(z_3-z_1)=(z_2^l-z_1^l)/(z_3^l-z_1^l)$.
- 8) Daca $M_i(z_i)$, $i \in \{1,2,3,4\}$ atunci $M_1M_2M_3M_4$ este paralelogram daca $z_1+z_3=z_2+z_4$.
- 9) Fie $\Delta M_1 M_2 M_3$, $M_i(z_i)$, $i \in \{1,2,3\}$. Afixele unor puncte importante in triunghi G,H,O ,I sunt centru de greutate , ortocentrul , centrul cercului circumscris ,si centrul cercului inscris $\Delta M_1 M_2 M_3$.
 $Z_G=(z_1+z_2+z_3)/3$, $Z_H=z_1+z_2+z_3$, $Z_O=0$ si $z_I=(az_1+bz_2+cz_3)/(a+b+c)$. $a=M_2 M_3$, $b=M_1 M_3$, $c=M_1 M_2$.

Propun ca exercitii sa se demonstreze aceste formule.

In continuare vom rezolva probleme de geometrie (inegalitati , asemanare , coliniaritate , concurenta, minim, congruenta , puncte conciclice , identitati) si anumite teoreme importante si o serie de probleme date la olimpiade si concursuri.

Aplicatii:

- 1) Teorema lui Papuss

Fie ΔABC , $A^1 \in BC$, $B^1 \in AC$, $C^1 \in AB$, cu $A^1B/A^1C = B^1C/B^1A = C^1A/C^1B = k$. Atunci $\Delta A^1B^1C^1$ au același centru de greutate.

Soluție: Fie $A(z_1)$, $B(z_2)$, $C(z_3)$ $A^1B/A^1C = k$ atunci $A^1((z_2+kz_3)/(1+k))$ Analog $B^1((z_3+kz_1)/(1+k))$, $C^1((z_1+kz_2)/(1+k))$. Fie G centrul de greutate al ΔABC , $Z_G = (z_1+z_2+z_3)/3$. Fie G^1 centrul de greutate al $\Delta A^1B^1C^1$ atunci $Z_{G^1} = (z_{A^1} + z_{B^1} + z_{C^1})/3 = \Sigma((z_2+kz_3)/3(1+k)) = (z_1+z_2+z_3)/3 = Z_G$ deci $G=G^1$.

2) Dreapta lui Euler.

Intr-un ΔABC , punctele H , G , O sunt coliniare.

Soluție: $Z_G = (z_1+z_2+z_3)/3$, $z_H = z_1+z_2+z_3$, $z_O = 0$, $(z_H - z_O)/(Z_G - z_O) = 3 \in \mathbb{R}$ deci punctele H , G , O sunt coliniare.

3) O generalizare a teoremei lui Pompeiu.

Dacă ΔABC este un triunghi oarecare și M un punct în planul său, atunci se poate construi un triunghi cu lungimile laturilor aMA , bMB , cMC dacă și numai dacă M nu aparține cercului circumscris ΔABC .

Soluție: Se arată că $aMA < bMB + cMC$ și analogele, adică

$$|z_2 - z_3||z - z_1| < |z_1 - z_3||z - z_2| + |z - z_3||z_1 - z_2|$$

$$|z_2 - z_3||z - z_1| = |zz_2 - z_1z_2 - zz_3 + z_1z_3| = |zz_2 - zz_1 + zz_1 - zz_3 + z_1z_3 - z_2z_3 + z_2z_3 - z_1z_2| = |(z_2 - z_1)(z - z_3) + (z_1 - z_3)(z - z_2)| < |z - z_3||z_1 - z_2| + |z_1 - z_3||z - z_2|. \quad q.e.d.$$

4) Inegalitatea lui Ptolomeu :

In patrulaterul convex $ABCD$ avem inegalitatea $AC \cdot BD \leq AB \cdot CD + AD \cdot BC$.

Soluție: Fie $A(0)$, $B(z_1)$, $C(z_2)$, $D(z_3)$. Folosim identitatea $z_2(z_1 - z_3) + z_1(z_3 - z_2) + z_3(z_2 - z_1)$, $z_2(z_1 - z_3) = z_1(z_2 - z_3) + z_3(z_1 - z_2)$, $|z_2(z_1 - z_3)| = |z_1(z_2 - z_3) + z_3(z_1 - z_2)| \leq |z_1||z_2 - z_3| + |z_3||z_1 - z_2|$ deci $AC \cdot BD \leq AB \cdot CD + AD \cdot BC$.

5) Sa se arate ca intr-un ΔABC au loc formulele :

a) $OI^2 = R^2 - 2Rr$

b) $OH^2 = 9R^2 - (a^2 + b^2 + c^2)$

c) $3MG^2 = MA^2 + MB^2 + MC^2 - (a^2 + b^2 + c^2)/3$.

Indicații: Se folosesc formulele

$$Z_G = (z_1 + z_2 + z_3)/3, z_H = z_1 + z_2 + z_3, z_O = 0 \text{ și } z_I = (a z_1 + b z_2 + c z_3)/(a + b + c), A(z_1), B(z_2),$$

$C(z_3)$ și apoi se folosește formula $|z|^2 = z \bar{z}$.

Voi demonstra punctul b) (celelalte se fac analog).

$$OH^2 = |z_1 + z_2 + z_3|^2 = |z_1|^2 + |z_2|^2 + |z_3|^2 + \bar{z}_1 z_2 + \bar{z}_1 z_3 + \bar{z}_2 z_1 + \bar{z}_2 z_3 + \bar{z}_3 z_1 + \bar{z}_3 z_2.$$

$$\text{Calculez } a^2 + b^2 + c^2 = |z_2 - z_3|^2 + |z_1 - z_3|^2 + |z_1 - z_2|^2 = |z_2|^2 + |z_3|^2 - \bar{z}_2 z_3 - \bar{z}_3 z_2 + |z_1|^2 + |z_3|^2 - \bar{z}_1 z_3 - \bar{z}_3 z_1 + |z_1|^2 + |z_2|^2 - \bar{z}_1 z_2 - \bar{z}_2 z_1 = 6R^2 - (\bar{z}_1 z_2 + \bar{z}_1 z_3 + \bar{z}_2 z_1 + \bar{z}_2 z_3 + \bar{z}_3 z_1 + \bar{z}_3 z_2).$$

$$9R^2 - (a^2 + b^2 + c^2) = 3R^2 + \bar{z}_1 z_2 + \bar{z}_1 z_3 + \bar{z}_2 z_1 + \bar{z}_2 z_3 + \bar{z}_3 z_1 + \bar{z}_3 z_2 = OH^2. \quad \text{qed.}$$

6) Dacă $A_0 A_1 \dots A_{n-1}$ este un poligon regulat cu n laturi înscris în cercul unitate, atunci $|A_0 A_1| |A_0 A_2| \dots |A_0 A_{n-1}| = n$.

Soluție: $A_0(1)$, $A_1(\varepsilon)$ ... $A_{n-1}(\varepsilon^{n-1})$ unde $\varepsilon^n = 1$, ε este rădăcina de ordin n a unității.

$$X^n - 1 = (X-1)(X^{n-1} + X^{n-2} + \dots + 1) = (X-1)(X-\varepsilon) \dots (X-\varepsilon^{n-1}),$$

$$X=1, n = (1-\varepsilon) \dots (1-\varepsilon^{n-1}), n = |(1-\varepsilon) \dots (1-\varepsilon^{n-1})| = |A_0 A_1| |A_0 A_2| \dots |A_0 A_{n-1}|.$$

7) Intr-un cerc se inscrie patrulaterul ABCD. Sa se arate ca centrele de greutate G_1, G_2, G_3, G_4 ale triunghiurilor ABC, BCD, CDA, DAB sunt situate pe cerc.

Solutie: Fie $A(z_1), B(z_2), C(z_3), D(z_4)$, $z_{G_1}=(z_1+z_2+z_3)/3$, $z_{G_2}=(z_4+z_2+z_3)/3$,
 $z_{G_3}=(z_4+z_1+z_3)/3$, $z_{G_4}=(z_4+z_2+z_1)/3$. Ca G_1, G_2, G_3, G_4 ca sa fie conciclice
trebuie ca sa existe $M(z)$ cu $MG_1=MG_2=MG_3=MG_4=R$. Fie $S=z_1+z_2+z_3+z_4$
 $z_{G_1}=(S-z_4)/3$ si analoagele $|z-(S-z_4)/3|=|z-(S-z_3)/3|=|z-(S-z_2)/3|=|z-(S-z_1)/3|$
Aleg $z=S/3$ deoarece $|z_1|=|z_2|=|z_3|=|z_4|$ deci $G_1, G_2, G_3, G_4 \in C(M, R)$ q e d.

8) Pe laturile patrulaterului convex ABCD se considera punctele $M \in (AB)$, $N \in (BC)$, $P \in (CD)$, $Q \in (AD)$ astfel incat M, N, P, Q sunt mijloacele laturilor $[AB]$, $[BC]$, $[CD]$, $[AD]$. Aratati ca patrulaterul MNPQ este paralelogram.

Solutie: Fie $A(z_1), B(z_2), C(z_3), D(z_4)$, $M((z_1+z_2)/2)$, $N((z_2+z_3)/2)$, $P((z_3+z_4)/2)$
 $Q((z_1+z_4)/2)$. Arat ca $z_M+z_P=z_Q+z_N$, $(z_1+z_2)/2+(z_3+z_4)/2=(z_1+z_4)/2+(z_2+z_3)/2$.
Deci patrulaterul MNPQ este paralelogram.

9) Fie un hexagon regulat ABCDEF si M, N, P, Q, R, S mijloacele laturilor AB, BC, CD, DE, EF, FA. Sa se arate ca $NR^2=MQ^2+PS^2$ daca si numai daca $MQ \perp PS$.

Solutie: $A(z_1), B(z_2), C(z_3), D(z_4), E(z_5), F(z_6)$, $NR^2=MQ^2+PS^2 \Leftrightarrow$
 $|z_5+z_6-z_2-z_3-z_4-z_1|^2=|(z_1+z_2-z_4-z_5-z_6-z_1)/2|^2+|(z_3+z_4-z_2-z_6-z_1)/2|^2$
 $MQ \perp PS \Leftrightarrow (z_1+z_2-z_4-z_5)/(z_3+z_4-z_6-z_1) \in i\mathbb{R}$.

Fie $a=z_1+z_2-z_4-z_5$, $b=z_3+z_4-z_6-z_1$, $z=a/b$, $z \in i\mathbb{R} \Leftrightarrow z=-\bar{z}$, $\Leftrightarrow a/b=-\bar{a}/\bar{b}$
 $a\bar{b}+\bar{a}b=0$. Fie $c=z_5+z_6-z_2-z_3$, se observa ca $a+b=-c$, $|c|^2=|a+b|^2=|a|^2+|b|^2+2a\bar{b}+\bar{a}b$,
deci $|c|^2=|a|^2+|b|^2$ qed.

10) Fie ΔABC si un punct M pe arcul circumscris. Notam cu H_a, H_b, H_c ortocentrele triunghiurilor BCM, ACM, ABM, notam cu E_a, E_b, E_c centrele cercurilor lui Euler si G_a, G_b, G_c centrele de greutate. Sa se arate ca :

a) $\Delta H_a H_b H_c \cong \Delta ABC$ b) $\Delta E_a E_b E_c \approx \Delta ABC$ c) $\Delta G_a G_b G_c \approx \Delta ABC$.

Solutie: $A(z_1), B(z_2), C(z_3), M(z)$ atunci Ω centrul cercului lui Euler are afixul $Z_\Omega=(z_1+z_2+z_3)/2$. Voi rezolva punctul b), celelalte se fac analog
 $E_a((z+z_2+z_3)/2)$, $E_b((z+z_1+z_3)/2)$, $E_c((z+z_2+z_1)/2)$, $\Delta E_a E_b E_c \approx \Delta ABC$
 $\Leftrightarrow (Z_{E_b}-Z_{E_a})/(Z_{E_c}-Z_{E_a})=(z_1-z_2)/(z_1-z_3)$ se trece la modul si se obtine
 $E_a E_b / AB = E_a E_c / AC$ analog se calculeaza celelalte rapoarte, deci $\Delta E_a E_b E_c \approx \Delta ABC$.

11) Consideram ΔABC inscris in cercul $C(O, R)$, A', B', C' punctele diametral opuse varfurilor A, B, C iar M, N, P mijloacele segmentelor $[A'B]$, $[B'C]$, $[C'A]$. Aratati ca O este centrul de greutate al ΔMNP .

Solutie:

Considerăm un reper de centru O. Avem: $A(z_1), B(z_2), C(z_3), A'(-z_1), B'(-z_2), C'(-z_3)$,
 $M((z_2-z_1)/2)$, $N((z_3-z_2)/2)$, $P((z_1-z_3)/2)$.

Centrul de greutate al triunghiului MNP are afixul $(z_M+z_N+z_P)/3=0$.

12) . Fie O centrul pătratului $ABCD$, M mijlocul lui BO , N mijlocul lui CD . Demonstrați că triunghiul AMN este dreptunghic isoscel.

Soluție:

Fie D originea sistemului de axe DC și DA . Avem: $D(0)$, $C(1)$, $B(1+i)$, $A(i)$, $N(1/2)$, $M((3(1+i)/4)$. Calculez $Z_N - Z_M = (-3i-1)/4$ și $Z_A - Z_M = (i-3)/2$. Se obține ca $Z_N - Z_M = i(Z_A - Z_M)$, deci $(Z_N - Z_M) / (Z_A - Z_M) \in i\mathbb{R}$, deci $AM \perp MN$, trecem la modul și obținem ca $MN = AM$. Qed.

- Bibliografie:** 1)Cocea C. „200 de probleme din geometria triunghiului echilateral “
2) ”Probleme practice de geometrie” Liviu Nicolescu , Vladimir BosKoff.
3)Probleme date la olimpiade si concursuri de matematica.

4. Generalizarea unei probleme date la Olimpiada Nationala de Matematica , Etapa Judeteana 2013 clasa a 6-a

Profesor Serban George-Florin
Liceul Tehnologic “Grigore Moisil “ Braila

La Olimpiada judeteana de matematica 2013 clasa a 6-a a fost propusa urmatoarea problema :

Problema 3 : a) Aratati ca 20007 este un numar compus

b)Aratati ca sirul : 37, 307, 3007, ..., $\underbrace{300\dots07}_n$ .... Contine o infinitate de termeni care

sunt numere compuse. (Numarul $300\dots07$ are n zerouri).

Propun urmatoarea problema (o generalizare a acestei probleme) :

Problema 1

Aflati toate numerele $\overline{pq}$ prime si numerele naturale n cu proprietatea ca :

$\overline{p00\dots0q} \div \overline{pq}$, unde numarul $\overline{p00\dots0q}$ are n cifre , $n \geq 3$.

Soluție:

$\overline{p00\dots0q} = p10^{n-1} + q = p10^{n-1} - 10p + 10p + q = 10p(10^{n-2} - 1) + \overline{pq} \div \overline{pq}$, $10p(10^{n-2} - 1) \div \overline{pq}$, dar $10p$ nu e divizibil cu $\overline{pq}$ deci $(10^{n-2} - 1) \div \overline{pq}$. $q \in \{1, 3, 7, 9\}$.

In cele ce urmeaza voi folosi si teorema lui Fermat : $a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$, unde p este numar prim si $(a, p) = 1$. Mai folosesc si rezultatul : “ Intr-un grup finit , ordinul unui element x , $n = \text{ord } x$ si $x^k = e$ atunci $n \mid k$ ”.

Cazul 1- Daca $q=1$, $(10^{n-2} - 1) \div \overline{p1}$, $p \in \{1, 3, 4, 6, 7, 9\}$.

-Daca $p=1$, $(10^{n-2} - 1) \div 11$, $10^{10} \equiv 1 \pmod{11}$, $\text{ord}(10) \mid 10$. Dar $10^2 \equiv 1 \pmod{11}$.

Deci $(n-2) \div 2$, $n = 2k + 2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

-Daca $p=3$, $(10^{n-2}-1) : 31$, $10^{30} \equiv 1 \pmod{31}$, $\text{ord}(10) | 30$. Calculam $10^2 \equiv 7 \pmod{31}$, $10^3 \equiv 8 \pmod{31}$, $10^5 \equiv 25 \pmod{31}$, $10^6 \equiv 2 \pmod{31}$, $10^{10} \equiv 5 \pmod{31}$, $10^{15} \equiv 1 \pmod{31}$. Deci $(n-2) : 15$, $n=15k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

-Daca $p=4$, $(10^{n-2}-1) : 41$, $10^{40} \equiv 1 \pmod{41}$, $\text{ord}(10) | 40$. Calculam $10^2 \equiv 18 \pmod{41}$, $10^3 \equiv 16 \pmod{41}$, $10^4 \equiv 37 \pmod{41}$, $10^5 \equiv 1 \pmod{41}$. Deci $(n-2) : 5$, $n=5k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

-Daca $p=6$, $(10^{n-2}-1) : 61$, $10^{60} \equiv 1 \pmod{61}$, $\text{ord}(10) | 60$. Calculam $10^2 \equiv 39 \pmod{61}$, $10^3 \equiv 24 \pmod{61}$, $10^4 \equiv 57 \pmod{61}$, $10^5 \equiv 21 \pmod{61}$, $10^6 \equiv 27 \pmod{61}$, $10^{10} \equiv 14 \pmod{61}$, $10^{12} \equiv 58 \pmod{61}$, $10^{15} \equiv 50 \pmod{61}$, $10^{20} \equiv 13 \pmod{61}$, $10^{30} \equiv 60 \pmod{61}$, Deci $(n-2) : 60$, $n=60k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

-Daca $p=7$, $(10^{n-2}-1) : 71$, $10^{70} \equiv 1 \pmod{71}$, $\text{ord}(10) | 70$. Calculam $10^2 \equiv 29 \pmod{71}$, $10^3 \equiv 6 \pmod{71}$, $10^5 \equiv 32 \pmod{71}$, $10^7 \equiv 5 \pmod{71}$, $10^{10} \equiv 30 \pmod{71}$, $10^{14} \equiv 25 \pmod{71}$, $10^{35} \equiv 1 \pmod{71}$. Deci $(n-2) : 35$, $n=35k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

-Daca $p=9$, $(10^{n-2}-1) : 91$, $10^{90} \equiv 1 \pmod{91}$, $\text{ord}(10) | 90$. Calculam $10^2 \equiv 9 \pmod{91}$, $10^3 \equiv 90 \pmod{91}$, $10^4 \equiv 81 \pmod{91}$, $10^5 \equiv 82 \pmod{91}$, $10^6 \equiv 1 \pmod{91}$. Deci $(n-2) : 6$, $n=6k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

Cazul 2 - Daca $q=3$, $(10^{n-2}-1) : \overline{p3}$, $p \in \{1,2,4,5,7,8\}$.

-Daca $p=1$, $(10^{n-2}-1) : 13$, $10^{12} \equiv 1 \pmod{13}$, $\text{ord}(10) | 12$. Calculam $10^2 \equiv 9 \pmod{13}$, $10^3 \equiv 12 \pmod{13}$, $10^4 \equiv 3 \pmod{13}$, $10^6 \equiv 1 \pmod{13}$. Deci $(n-2) : 6$, $n=6k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

-Daca $p=2$, $(10^{n-2}-1) : 23$, $10^{22} \equiv 1 \pmod{23}$, $\text{ord}(10) | 22$. Calculam $10^2 \equiv 8 \pmod{23}$, $10^4 \equiv 18 \pmod{23}$, $10^6 \equiv 6 \pmod{23}$, $10^{10} \equiv 16 \pmod{23}$, $10^{11} \equiv 22 \pmod{23}$. Deci $(n-2) : 22$, $n=22k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

-Daca $p=4$, $(10^{n-2}-1) : 43$, $10^{42} \equiv 1 \pmod{43}$, $\text{ord}(10) | 42$. Calculam $10^2 \equiv 14 \pmod{43}$, $10^3 \equiv 11 \pmod{43}$, $10^6 \equiv 35 \pmod{43}$, $10^7 \equiv 6 \pmod{43}$, $10^{14} \equiv 36 \pmod{43}$, $10^{21} \equiv 1 \pmod{43}$. Deci $(n-2) : 21$, $n=21k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

-Daca $p=5$, $(10^{n-2}-1) : 53$, $10^{52} \equiv 1 \pmod{53}$, $\text{ord}(10) | 52$. Calculam $10^2 \equiv 47 \pmod{53}$, $10^4 \equiv 36 \pmod{53}$, $10^8 \equiv 24 \pmod{53}$, $10^{12} \equiv 16 \pmod{53}$, $10^{13} \equiv 1 \pmod{53}$. Deci $(n-2) : 13$, $n=13k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

-Daca $p=7$, $(10^{n-2}-1) : 73$, $10^{72} \equiv 1 \pmod{73}$, $\text{ord}(10) | 72$. Calculam $10^2 \equiv 27 \pmod{73}$, $10^3 \equiv 51 \pmod{73}$, $10^4 \equiv 72 \pmod{73}$, $10^6 \equiv 46 \pmod{73}$, $10^8 \equiv 1 \pmod{73}$. Deci $(n-2) : 8$, $n=8k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

-Daca $p=8$, $(10^{n-2}-1) : 83$, $10^{82} \equiv 1 \pmod{83}$, $\text{ord}(10) | 82$. Calculam $10^2 \equiv 17 \pmod{83}$, $10^3 \equiv 4 \pmod{83}$, $10^6 \equiv 16 \pmod{83}$, $10^{12} \equiv 7 \pmod{83}$, $10^{28} \equiv 51 \pmod{83}$, $10^{40} \equiv 25 \pmod{83}$, $10^{41} \equiv 1 \pmod{83}$.

Cazul 3 - Daca $q=7$, $(10^{n-2}-1) : \overline{p7}$, $p \in \{1,3,4,6,9\}$.

-Daca $p=1$, $(10^{n-2}-1) : 17$, $10^{16} \equiv 1 \pmod{17}$, $\text{ord}(10) | 16$. Calculam $10^2 \equiv 15 \pmod{17}$, $10^4 \equiv 4 \pmod{17}$, $10^8 \equiv 16 \pmod{17}$. Deci $(n-2) : 16$, $n=16k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

-Daca $p=3$, $(10^{n-2}-1) : 37$, $10^{36} \equiv 1 \pmod{37}$, $\text{ord}(10) | 36$. Calculam $10^2 \equiv 26 \pmod{37}$, $10^3 \equiv 1 \pmod{37}$. Deci $(n-2) : 3$, $n=3k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

-Daca $p=4$, $(10^{n-2}-1) : 47$, $10^{46} \equiv 1 \pmod{47}$, $\text{ord}(10) | 46$. Calculam $10^2 \equiv 53 \pmod{47}$, $10^4 \equiv 36 \pmod{47}$, $10^8 \equiv 27 \pmod{47}$, $10^{16} \equiv 24 \pmod{47}$, $10^{20} \equiv 18 \pmod{47}$, $10^{23} \equiv 46 \pmod{47}$. Deci $(n-2) : 46$, $n=46k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

- Daca $p=6$, $(10^{n-2}-1) : 67$, $10^{66} \equiv 1 \pmod{67}$, $\text{ord}(10) | 66$. Calculam $10^2 \equiv 33 \pmod{67}$, $10^3 \equiv 62 \pmod{67}$, $10^6 \equiv 25 \pmod{67}$, $10^{11} \equiv 29 \pmod{67}$, $10^{22} \equiv 37 \pmod{67}$, $10^{33} \equiv 1 \pmod{67}$. Deci $(n-2) : 33$, $n=33k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

- Daca $p=9$, $(10^{n-2}-1) : 97$, $10^{96} \equiv 1 \pmod{97}$, $\text{ord}(10) | 96$. Calculam $10^2 \equiv 3 \pmod{97}$, $10^3 \equiv 30 \pmod{97}$, $10^4 \equiv 9 \pmod{97}$, $10^6 \equiv 27 \pmod{97}$, $10^{12} \equiv 50 \pmod{97}$, $10^{24} \equiv 75 \pmod{97}$, $10^{48} \equiv 96 \pmod{97}$. Deci $(n-2) : 96$, $n=96k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

Cazul 4 - Daca $q=9$, $(10^{n-2}-1) : \overline{p^9}$, $p \in \{1,2,5,7,8\}$.

- Daca $p=1$, $(10^{n-2}-1) : 19$, $10^{18} \equiv 1 \pmod{19}$, $\text{ord}(10) | 18$. Calculam $10^2 \equiv 5 \pmod{19}$, $10^3 \equiv 12 \pmod{19}$, $10^6 \equiv 11 \pmod{19}$, $10^9 \equiv 18 \pmod{19}$. Deci $(n-2) : 18$, $n=18k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

- Daca $p=2$, $(10^{n-2}-1) : 29$, $10^{28} \equiv 1 \pmod{29}$, $\text{ord}(10) | 28$. Calculam $10^2 \equiv 13 \pmod{29}$, $10^4 \equiv 24 \pmod{29}$, $10^7 \equiv 17 \pmod{29}$, $10^{14} \equiv 28 \pmod{29}$. Deci $(n-2) : 28$, $n=28k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

- Daca $p=5$, $(10^{n-2}-1) : 59$, $10^{58} \equiv 1 \pmod{59}$, $\text{ord}(10) | 58$. Calculam $10^2 \equiv 41 \pmod{59}$, $10^4 \equiv 29 \pmod{59}$, $10^8 \equiv 15 \pmod{59}$, $10^{16} \equiv 48 \pmod{59}$, $10^{20} \equiv 35 \pmod{59}$, $10^{29} \equiv 58 \pmod{59}$. Deci $(n-2) : 58$, $n=58k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

- Daca $p=7$, $(10^{n-2}-1) : 79$, $10^{78} \equiv 1 \pmod{79}$, $\text{ord}(10) | 78$. Calculam $10^2 \equiv 21 \pmod{79}$, $10^3 \equiv 52 \pmod{79}$, $10^6 \equiv 18 \pmod{79}$, $10^{13} \equiv 1 \pmod{79}$. Deci $(n-2) : 13$, $n=13k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

- Daca $p=8$, $(10^{n-2}-1) : 89$, $10^{88} \equiv 1 \pmod{89}$, $\text{ord}(10) | 88$. Calculam $10^2 \equiv 11 \pmod{89}$, $10^4 \equiv 32 \pmod{89}$, $10^8 \equiv 45 \pmod{89}$, $10^{11} \equiv 55 \pmod{89}$, $10^{22} \equiv 88 \pmod{89}$, $10^{44} \equiv 1 \pmod{89}$. Deci $(n-2) : 44$, $n=44k+2$, $\forall k \in \mathbb{N}^*$.

Problema 2

a) Aratati ca numarul $\underbrace{\overline{p00\dots0q}}_n$ este compus, pentru orice numar prim $\overline{pq}$, pentru o infinitate de valori ale lui n . (unde $n \geq 3$).

b) Aratati ca sirul : $\overline{pq}, \overline{p0q}, \dots, \underbrace{\overline{p00\dots0q}}_n$ contine o infinitate de numere compuse, pentru orice numar prim $\overline{pq}$, pentru o infinitate de valori ale lui n . (unde $n \geq 3$).

Solutie:

Arat ca numarul $\overline{p00\dots0q} : \overline{pq}$, $\forall \overline{pq}$ numar prim si caut pe n .

$\overline{p00\dots0q} = p10^{n-1} + q = p10^{n-1} - 10p + 10p + q = 10p(10^{n-2}-1) + \overline{pq} : \overline{pq}$, $10p(10^{n-2}-1) : \overline{pq}$, dar $10p$ nu e divizibil cu $\overline{pq}$ deci $(10^{n-2}-1) : \overline{pq}$.

In cele ce urmeaza voi folosi si teorema lui Fermat : $a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$, unde p este numar prim si $(a, p) = 1$. Aplic Teorema lui Fermat :

$$(\overline{pq}^{-1}) ,$$

$$\text{Deci } (n-2) : (\overline{pq}^{-1}), n = (\overline{pq}^{-1})k + 2, \forall k \in \mathbb{N}^*.$$

$$10 \equiv 1 \pmod{\overline{pq}}.$$

Am gasit o infinitate de valori ale lui n .

Bibliografie: Subiect dat la Olimpiada Judeteana de Matematica , clasa a 6-a , 2013.